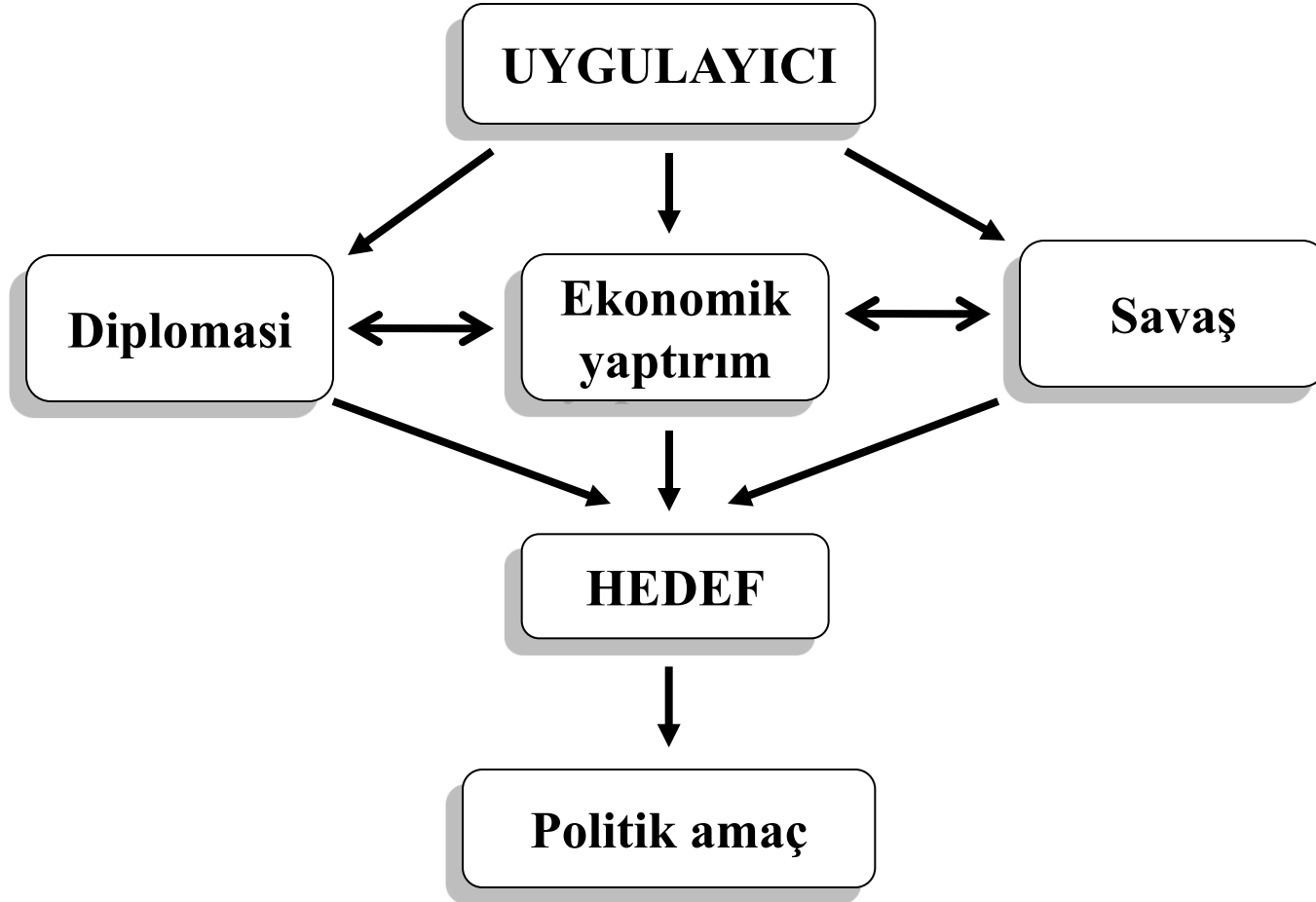

Ekonomik Yaptırımlar Kapsamında Taşıma, Sigorta/Reasürans Yasakları

Yrd. Doç. Dr. Serdar ACAR

serdar@serdaracar.av.tr

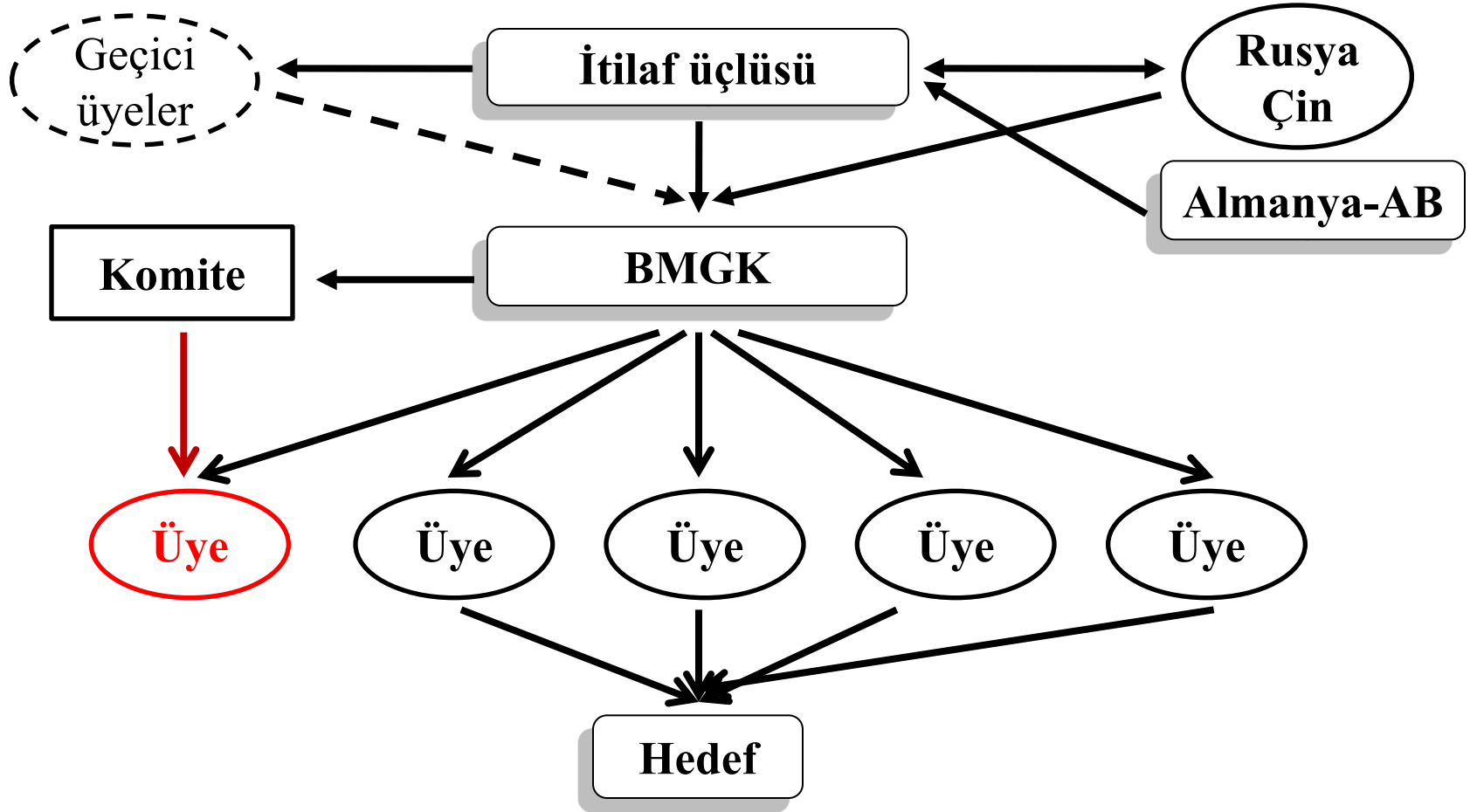
Ekonomik Yaptırımlar: Tanım

Ekonomik Yaptırımlar: İlişkili Kavramlar

- ❖ Economic sanctions – restrictive measures
- ❖ Economic warfare – economic statecraft
- ❖ Ambargo – boykot
- ❖ Abluka
- ❖ Kapsamlı – akıllı yaptırımlar (*comprehensive – smart/targeted sanctions*)
- ❖ Kontraband listesi
- ❖ Yasaklılar listesi (*blacklist, SDN list*)
- ❖ Ticari – finansal yaptırımlar (*trade – financial sanctions*)
- ❖ Paravan şirket – kukla adam (*front company/man*)

Ekonomik Yaptırımlar: Çok taraflı yaptırımlar

Ekonomik Yaptırımlar: Bağlayıcılık

- ❖ BM Őartı diğer bütün uluslararası anlaşmalardan üstün ve öncelikle uygulanır. Bölüm VII, m.41 altında alınan BMGK kararları Türkiye ve bütün BM üyelerini bağlar. Ekonomik yaptırım kararları genellikle bu madde uyarınca alınır.
- ❖ ABD ve AB'nin "*tek taraflı*" yaptırımları, yani BMGK kararı mevcut olmadığı halde uyguladığı ya da ilgili BMGK kararının ötesine geğen ilave yaptırımlar, hukuken Türkiye'yi bağlamaz. Fakat bunlara uymamak politik ve ekonomik sonuğlar doğurabilir. Ayrıca, "*sınır aŐan yetki kullanımı*" ile, özellikle enerji, taşıma, finans gibi alanlardaki Türk Őirketlerine bu ülkeler doğrudan yaptırım uygulayabilir.

Ekonomik Yaptırımlar: Taşıma yasakları

- ❖ Hedef ülkenin bütün veya büyük taşıma şirketlerini çökertmek: İslami Republic of Iran Shipping Line, Iran Air, vb.
 - Bu firmalar kara listeye alınıp, varlık dondurma/müsadere uygulanır.
 - Sigorta/reasürans yasağı konup, filo çalışamaz hale getirilir.
 - Uçak-gemi ve yedek parça satışı yasaklanıp, filo çürümeye bırakılır.
 - Karasuları-hava sahasını kullanması yasaklanır, bu alanlarda ve açık denizde arama/tutuklama yapılır, bunlara yakıt, vb. gemicilik ve yer hizmetleri verilmesi yasaklanır.
- ❖ Ambargo ve/veya boykot için taşıma endüstrisine yaptırım *“icracısı”* rolü verilir. Gümrük vb. başka şeylerin yanı sıra, ithalat-ihracat yasaklarını uygulayabilmenin en etkili yollarından biri taşıma yasaklarıdır.

Ekonomik Yaptırımlar: Taşıma yaptırımları

- Devletler, kendi bayrağını taşıyan gemi veya uçaklarla, herhangi bir yerden hedef ülkeye veya hedef ülkeden herhangi bir yere taşıma yapılmasını yasaklar.
- Devletler, herhangi bir yerden hedef ülkeye veya hedef ülkeden herhangi bir yere yapılan taşımalar için, karasularını ve hava sahasını kapatır.
- Devletler, gemi veya uçağın bayrağına bakılmaksızın, kendi topraklarından hedef ülkeye veya hedef ülkeden kendi topraklarına taşıma yapılmasını yasaklar.
- ❖ Taşıma şirketleri, yüksek para cezaları, arama/tutuklama, sigorta/reasürans dışı kalma, varlık dondurma/müsadere gibi ciddi riskler nedeniyle, yaptırım icracısı rolünü yerine getirmek zorunda kalır.

Ekonomik Yaptırımlar: Varlık dondurma

- ❖ Varlık dondurma (*asset freeze*) bir tedbirdir, müsadere kararı verilmediği sürece mülkiyet değişmez. Dondurma süresince bu varlıklar transfer edilemez, sahibine herhangi bir şekilde kullanılamaz.
- ❖ Varlık dondurma, yasaklı kişiler (*blacklist/SDN list*) ve belirlenmiş mallar (*kontraband*) için uygulanır.
- ❖ Varlık kavramının kapsamı çok geniştir:
 - Her tür para ve altın, vb. değer birimi,
 - Her tür menkul ve gayrimenkul mal (her tür taşıt ve yük dahil),
 - Her tür para ve sermaye piyasası enstrümanı ve kıymetli evrak,
 - Her tür sözleşme kaynaklı alacak, borç, ortaklık, vb. haklar.

Varlık elde etmek için kullanılan *ekonomik kaynaklar* da yine dondurulur.

- ❖ Devletler, genel prensipler çerçevesinde, ulusal hukuklarına göre yapar.

Ekonomik Yaptırımlar: Sigorta yasakları

- ❖ Taşıma yasakları, ithalat/ihracat yasakları, yatırım yasakları, vb. ekonomik yaptırım türleri için, sigortacılara *icracı* rolü verilmiştir. Sigorta ve bağlı finansal hizmetler olmadan bu işlerin yapılabilmesi çok fazla zorlaşır.
- ❖ Genellikle, şu kişiler/şeyler/durumlar için sigorta yasağı konur:
 - Yasaklı kişilerin (SDN list) bunların maliki olduğu, işlettiği veya kontrol ettiği gemi, uçak diğer şeyler
 - Taşıma yasaklarını ihlal eden gemiler ve yükler
 - Ambargo-boykotu ihlal eden dış ticaret işlemleri için teminat mektubu, ihracat kredi sigortası, akreditif, vb. finansal hizmetler
 - Petrol sondaj, rafine, inşaat, vb. yatırım yasaklarına aykırı yapılan yatırımlar

Ekonomik Yaptırımlar: Reasürans yasakları

- ❖ Yabancı sigortacıların ekonomik yaptırımları uygulamasını temin için reasürörlere “*icracı*” rolü verilmiştir. Bunlara aykırı işlemler için, söz konusu sigortacıya reasürans teminatı verilmez.
- ❖ Varlık dondurma ile ilişkisi: Bir sigortalı veya bir sigortacı, hukuka uygun şekilde (rizikonun ambargodan önce gerçekleşmesi, ambargo kapsamı dışında kalması, vb.) sigorta veya reasürans tazminatına hak kazanmış olabilir. Fakat bu tazminat dondurma kapsamına giriyorsa, ilgisine değil, bloke hesaba ödenerek dondurulur.
- ❖ Sigorta ve reasürans yaptırımları, hedef ülke finansal kuruluşlarını çökmek amacı da taşıyabilir. Öyle olursa, bunların üye ülkelerde şube, joint venture, vb. işler yapması ve diğer finansal kuruluşların bunlarla muhabirlik dahil her türlü işbirliği yapması yasaklanır.

Teşekkür ederim

Yrd. Doç. Dr. Serdar ACAR
serdar@serdaracar.av.tr